

UVJETI UGOVORA I DRUGE VAŽNE OBAVIJESTI U PRIJEVOZU PUTNIKA ZRAKOPLOVOM

SVE PUTNIKE, ČIJE JE KRAJNJE ODREDIŠTE ILI STAJALIŠTE U DRŽAVI KOJA NIJE DRŽAVA POLIJETANJA, UPORIZAVA SE DA SE ODREĐENI MEĐUNARODNI SPORAZUMI, POZNATIJI KAO MONTREALSKA KONVENCIJA, ILI NJEZINA PRETEČA, VARŠAVSKA KONVENCIJA, UKLJUČUJUĆI I NJEZINE IZMJENE I DOPUNE (SUSTAV VARŠAVSKE KONVENCIJE), MOGU PRIMJENJIVATI NA CJELOKUPNO PUTOVANJE. ODGOVORNOST PRIJEVOZNIKA JE ZA OVE PUTNIKE UREĐENA I EVENTUALNO OGRANIČENA AKTUALNOM KONVENCIJOM I POSEBNIM UGOVORIMA O PRIJEVOZU KAO DIJELU TARIFA KOJE SE PRIMJENJUJU.

OBAVIEST O OGRANIČENJIMA ODGOVORNOSTI

Sustav Montrealske ili Varšavske konvencije može se primjenjivati na vaše putovanje, te konvencije su mjerodavne i one mogu ograničiti odgovornost zračnih prijevoznika za slučaj smrti ili tjelesnih ozljeda, za gubitak ili oštećenje prtljage te za kašnjenje.

Tamo gdje se primjenjuje Montrealska konvencija, ograničenja odgovornosti su sljedeća:

1. Ne postoji ograničenje u finansijskom smislu za slučaj smrti ili tjelesne ozljede.
2. 1.131 posebnih prava vučenja po putniku za većinu slučajeva (oko EUR 1.200; US\$ 1.800) za slučaj uništene, izgubljene, oštećene ili prtljage koja nije stigla na vrijeme.
3. 4.694 posebnih prava vučenja (oko EUR 5.000; US \$ 7.500) po putniku, u većini slučajeva za štetu prouzročenu kašnjenjem vašeg putovanja.

Uredba EU br. 889/2002 zahtjeva od prijevoznika iz Europske unije da primjenjuju odredbe Montrealske konvencije o ograničenju odgovornosti na cijelokupan zračni prijevoz putnika i njihove prtljage ostvaren na njihovim linijama. Mnogi prijevoznici izvan Europske Unije također su odabrali taj način rada u pogledu prijevoza putnika i njihove prtljage.

Tamo gdje vrijedi sustav Varšavske konvencije, mogu se primijeniti sljedeće gornje granice odgovornosti:

1. 16.600 posebnih prava vučenja (otprilike EUR 20.000; US \$ 20.000) za slučaj smrti ili tjelesne ozljede, ukoliko se primjenjuje Haški protokol uz Konvenciju, ili 8.300 posebnih prava vučenja (oko EUR 10.000; US \$10.000) ukoliko se primjenjuje samo Varšavska konvencija. Mnogi prijevoznici svojevoljno su odustali od ovih ograničenja odgovornosti u cijelosti, a propisi SAD-a zahtijevaju da za putovanja u SAD, iz SAD-a ili sa međuslijetanjem u SAD-u, gornja granica odgovornosti ne smije biti manja od US \$75.000.
2. 17 posebnih prava vučenja (otprilike EUR 20; US \$20) po kilogramu predane, a izgubljene ili oštećene prtljage ili prtljage koja nije stigla na vrijeme, i 332 posebnih prava vučenja (otprilike EUR 400; US \$400) za nepredanu prtljagu.
3. Prijevoznik također može biti odgovoran za posljedičnu štetu nastalu kašnjenjem.

Dodatne informacije u pogledu gornjih granica odgovornosti koje vrijede za vaše putovanje možete dobiti od prijevoznika. Ukoliko vaše putovanje uključuje više prijevoznika, kontaktirajte svakog prijevoznika ponaosob za informacije o važećim gornjim granicama odgovornosti.

Bez obzira na to koja se konvencija primjenjuje na Vaše putovanje, možete iskoristiti mogućnost da povisite gornju granicu odgovornosti za izgubljenu, oštećenu prtljagu ili prtljagu koja nije stigla na vrijeme, ako prilikom prijave za let date posebnu izjavu o vrijednosti svoje prtljage i ako za to eventualno platite dodatnu naknadu. Osim toga, ukoliko vrijednost vaše prtljage premašuje važeću gornju granicu odgovornosti, prtljagu biste trebali u potpunosti osigurati prije putovanja.

Rok za predaju tužbe: Svaka tužba sudu za naknadu štete mora biti podignuta u roku od dvije godine od datuma dolaska zrakoplova, ili u roku od dvije godine od datuma kada je zrakoplov trebao stići. Zahtjevi za naknadu štete za prtljagu: u slučaju oštećenja pisani zahtjev mora biti podnesen prijevozniku u roku od 7 dana od datuma primitka prtljage, a u slučaju kašnjenja, u roku od 21 dana od datuma kada je prtljaga ponovno bila na raspolaganju putniku.

NAPOMENA O UVJETIMA KOJI POZIVANJEM NA NJIH POSTAJU DIJELOM UGOVORA

1. Vaš ugovor o prijevozu s prijevoznikom preko kojeg se odvija let - bilo da se radi o međunarodnom, domaćem ili djelomično domaćem prijevozu na nekom međunarodnom putovanju – podliježe ovoj uputi; osim toga na njega se primjenjuju sve napomene ili dokazi prijevoznika; isto tako i opći uvjeti poslovanja (uvjeti poslovanja) pojedinog prijevoznika te zakoni, propisi i procedure (pravila) kao i sve tarife kojima podliježe.
2. Ako se vaš prijevoz odvija preko više prijevoznika, uvjeti poslovanja, propisi i sve tarife kojima podliježe, mogu se razlikovati ovisno o prijevozniku.
3. Uvjeti poslovanja, propisi i primjenjive tarife pojedinog prijevoznika na temelju ove napomene postaju pozivanjem na njih dijelom vašeg ugovora o prijevozu.
4. Uvjeti poslovanja između ostalog sadrže sljedeće:
  - Uvjeti i ograničenja odgovornosti prijevoznika za slučaj tjelesne ozljede ili smrti putnika.
  - Uvjeti i ograničenja odgovornosti prijevoznika za gubitak, oštećenje ili kašnjenje robe i prtljage, uključujući lomljivu i pokvarljivu robu.
  - Pravila za deklariranje veće vrijednosti prtljage i za plaćanje eventualno potrebnih dodatnih naknada.
  - Uvjeti poslovanja i gornje granice odgovornosti prijevoznika odnose se i na djelatnost prijevoznikovih agenata, pomoćnika u izvršenju i zastupnika, uključujući sve osobe koje opskrbljuju prijevoznika opremom ili mu pružaju usluge.
  - Ograničenja odgovornosti, uključujući rokove u kojima putnici moraju istaknuti svoje zahtjeve ili podići tužbu protiv prijevoznika.
  - Pravila o rekonfirmaciji ili rezervacijama zrakoplovnih karata; rokovima za check-in; korištenju, trajanju i valjanosti usluga zračnog prijevoza; i prijevoznikovo pravo da odbije prijevoz.
  - Prava prijevoznika i ograničenja odgovornosti prijevoznika za kašnjenje ili neizvršenje usluge, uključujući promjene u planu letenja, prelazak kod nekog alternativnog prijevoznika ili na neki drugi zrakoplov ili obilazni let, i ukoliko to propisuje važeće pravo, obveza prijevoznika da obavijesti putnike o identitetu operativnog prijevoznika ili zamjenskog zrakoplova.
  - Pravo prijevoznika da odbije prijevoz svakog putnika koji se ne pridržava važećih zakona ili koji ne predoči sve potrebne putničke isprave.
5. Dodatne informacije o svojem ugovoru o prijevozu i o tome kako možete zatražiti kopiju ugovora, dobit ćete u poslovcicama u kojima se prodaju avio karte. Mnogi prijevoznici objavljaju ove informacije i na svojim web stranicama. Ako je to propisano zakonom, imate pravo uvida u cijeli tekst svojeg ugovora o prijevozu u zračnoj luci prijevoznika i u njegovim prodajnim poslovcicama, a od svakoga prijevoznika možete zatražiti besplatnu dostavu kopije putem pošte ili neke druge dostavne službe.

6. Ukoliko prijevoznik prodaje usluge leta ili preuzima prtljagu, ali pritom navodi prijevoz preko drugog prijevoznika, tada on to čini samo kao agent drugog prijevoznika.

NE MOŽETE KRETATI NA PUT AKO NEMATE SVE TRAŽENE PUTNE ISPRAVE, KAO ŠTO SU PUTOVNICA I VIZA.

VLADA MOŽE OD VAŠEG PRIJEVOZNIKA ZATRAŽITI DA OTKRIJE PODATKE O PUTNICIMA ILI DA DOPUSTI PRISTUP PODACIMA PUTNIKA.

USKRAĆIVANJE UKRCAJA NA LET

Može se dogoditi da je let prebukiran pa zbog toga postoji i mala opasnost da neće biti slobodnog mjesta na letu iako vam je rezervacija potvrđena. U većini slučajeva imate pravo na naknadu štete, ukoliko vam je zbog nastalih okolnosti uskraćeno ukrcavanje na rezervirani let. Kada to zakon propisuje, prijevoznik mora pozvati dobrovoljce među putnicima prije nego što nekom uskrati ukrcavanje na let protiv njegove volje. Obratite se svojem prijevozniku u vezi kompletnih pravila o isplati naknade štete (Denied Boarding Compensation - DBC) i u vezi informacije o prednostima kod ukrcavanja.

PRTLJAGA

Kod određenih vrsta predmeta može biti navedena orientacijska vrijednost, koja prelazi stvarnu vrijednost robe. Neki prijevoznici primjenjuju posebna pravila za lomljive, dragocjene ili pokvarljive proizvode. Raspitajte se kod svojeg prijevoznika. Predana prtljaga: Prijevoznici najčešće dopuštaju besplatan prijevoz određene količine prtljage koju oni odrede, što može varirati ovisno o klasi i/ili liniji. Pritom naplaćuju dodatnu naknadu za prtljagu koja prelazi ovu besplatnu količinu. Provjerite kod svojeg prijevoznika. Ručna (nepredana) prtljaga: Prijevoznici najčešće dopuštaju besplatan prijevoz određene količine ručne prtljage za unošenje u zrakoplov, koju oni određuju i koja može varirati ovisno o klasi, liniji i/ili vrsti zrakoplova. Preporuča se da ručna prtljaga bude svedena na minimum. Raspitajte se kod svojeg prijevoznika. Ako za svoje putovanje koristite usluge nekoliko prijevoznika, svaki od njih može primjenjivati drugačija pravila za prtljagu (kako za predanu tako i za ručnu prtljagu). **POSEBNA ODGOVORNOST ZA PRTLJAGU KOD PUTOVANJA U SAD.** Za domaća putovanja na teritoriju SAD-a, savezni američki zakoni propisuju da gornja granica odgovornosti prijevoznika za prtljagu iznosi najmanje US\$ 3.300,00 po putniku, odnosno da odgovara aktualnom iznosu kojeg propisuje 14 CFR 254.5.

ROKOVI ZA CHECK-IN

Vrijeme navedeno na planu leta/potvrdi je vrijeme polijetanja zrakoplova. Vrijeme polijetanja nije vrijeme u kojem se morate prijaviti na let, niti vrijeme u kojem morate biti spremni za ukrcaj na let (boarding). Vaš prijevoznik može odbiti ukrcati Vas ukoliko kasnite. Vrijeme za prijavu na let, koje navodi Vaš prijevoznik, predstavlja najkasniji trenutak kada putnici mogu biti prihvaćeni za putovanje; vrijeme ukrcavanja, koje navodi Vaš prijevoznik, je najkasniji trenutak, kada se putnici moraju pojaviti na vratima za ulaz u zrakoplov kako bi se ukrcali na let.

OPASNA ROBA (ŠTETNE TVARI)

Iz sigurnosnih razloga, opasna roba ne smije se nalaziti u predanoj ili ručnoj prtljazi ako to nije izričito dopušteno. Opasna roba uključuje, ali se ne ograničava na sljedeće: stlačene plinove, nagrizajuće tvari, eksplozivne tvari, gorive tekućine i materijale, radioaktivni materijal, oksidirajuće materijale, otrove, zarazne supstance te ručne kovčege s ugrađenim alarmnim uređajima. Iz sigurnosnih razloga mogu se primjenjivati i druga ograničenja. Raspitajte se kod svojeg prijevoznika.

OPASNA ROBA

U svoju prtljagu ne pakirajte niti u zrakoplov ne unosite predmete koji su ovdje prikazani prije nego što provjerite kod svojeg prijevoznika.

NE DOVODITE U OPASNOST SEBE ILI SVOJE SUPUTNIKE.

ZA VIŠE INFORMACIJA OBRATITE SE SVOJEM PRIJEVOZNIKU.

Izvor: www.iatatravelcentre.com/tickets

Prijevodi i ostale korisne informacije dostupne su na web stranicama IATA-e.

PRIJEVOZ OPASNHIH TVARI

Americi se primjenjuju sljedeći propisi:

Neki proizvodi za svakodnevnu upotrebu, kao što je aerosolni sprej, mogu biti opasni kad se prevoze avionom u ručnoj ili predanoj prtljazi. Promjena temperature ili tlaka može izazvati curenje, stvaranje otrovnih para ili požar. Prijevoz zabranjenih predmeta može rezultirati novčanom kaznom ili u određenim slučajevima i kaznom zatvora. Molimo da u vašu prtljagu ne stavljate opasne materijale, kao što su:

- litij baterije (npr. rezervne količine u predanoj prtljazi, velike baterije)
- eksplozivne tvari / vatromet
- šibice koje se pale na svim podlogama/tekućina za punjenje upaljača
- komprimirani plinovi/aerosol
- boce s kisikom/tekući kisik
- zapaljive tekućine
- pesticidi / otrovi
- nagrizajuće tvari

Postoje posebne iznimke za male količine (do 70 unci ukupno) lijekova i higijenskog materijala koji možete nositi u prtljazi, rezervne litij baterije za elektroničke uređaje u ručnoj prtljazi i neke proizvode koje koriste pušači. Prtljaga može sadržavati predmete koji su vam potrebni za vrijeme leta. Na primjer, rezervne litij baterije prijenosnih elektroničkih uređaja i upaljači za cigarete moraju se ukloniti iz predane prtljage i uzeti sa sobom u avion.

Prijevoz medicinskog kisika, tekućeg kisika, pomagala za kretanje i drugih pomagala može zahtijevati traženje prethodnog odobrenja od avio kompanije ili biti potpuno zabranjeno. Putnici kojima je navedeno potrebno, trebaju kontaktirati avio kompanije radi dobivanja točnih informacija.

Izvadak uredbe saveznih propisa, članak 49: PRIJEVOZ, poglavje C: propisi za opasne tvari. Dio 175: prijevoz avionom, poglavje A: OPĆE INFORMACIJE I PROPISI: članak 175.25 obavijesti o ograničenjima na prijevoz opasnih tvari istaknute na objektima vezanim uz putovanja avionom

(A) Obavijesti o uvjetima. Svaka osoba koja se bavi najmom aviona mora u avionu prikazivati obavijesti o prijevozu opasnih tvari, kao i troškove koji proizlaze iz propusta. Svaka objava mora biti čitka i razumljiva i vidljiva putnicima kad kupuju karte, predaju prtljagu i ukrcavaju se na let. Svaka obavijest mora sadržavati sljedeće informacije:

(1) Federalni zakon zabranjuje putnicima prijevoz opasnih tvari u avionu ili kod sebe.

Kršenje može dovesti do pet godina zatvora i kazne od 250.000 \$ ili više (49 U.S.C. 5124). Opasne tvari uključuju eksploziv, komprimirane plinove, zapaljive tekućine i krute tvari, sredstva za izbjeljivanje, otrove, korozivne i radioaktivne materijale. PRIMJERI: boje, tekućine za upaljače, vatromet, suzavac, boce kisika, i lijekovi koji sadrže radioaktivni materijal.

(2) postoje iznimke za prijevoz malih količina (do 70 unci ukupno) lijekova i toaletnih proizvoda u vašoj prtljazi, kao i nekih proizvoda koje koriste pušači. Za više informacija kontaktirajte avio kompanije.

(B) KUPNJA AVIO KARATA. Prilikom procesa kupnje avio karata, bez obzira je li proces završen na daljinu (npr. putem interneta ili telefona) ili kada je dovršen u zračnoj luci, sa ili bez pomoći druge osobe (npr. automatski CHECK-IN), zračni prijevoznik mora jamčiti da se informacije o zabrani prijevoza i vrstama opasnih tvari prenese putniku. Podaci mogu biti u tekstualnom ili slikovnom obliku, a od 1. siječnja 2015, ne može se završiti proces kupnje avio karte sve dok putnik ili osoba koja kupuje kartu u njegovo ime ne potvrdi da razumije ograničenja u prijevozu opasnih tvari.

(C) Check-in. Vrijedi od 1. siječnja 2015, kada se proces prijave na let (CHECK-IN) provodi na daljinu (npr. putem interneta ili telefona) ili kada je dovršen u zračnoj luci bez sudjelovanja druge osobe (npr. na automatskom CHECK-IN kiosku), avio prijevoznik mora osigurati da se informacije o zabrani prijevoza i vrstama opasnih tvari u avionu prenese putnicima. Podaci mogu biti u tekstualnom ili slikovnom obliku, a od 1. siječnja 2015, mora biti takva da se ne može završiti proces prijave na let sve dok putnik ili osoba koja kupuje kartu u njegovo ime ne potvrdi da razumije ograničenja u prijevozu opasnih tvari u prtljazi.

(D) Znakovi upozorenja. Kad se check-in ne radi na daljinu (npr. u zračnoj luci, uz pomoć predstavnika avio prijevoznika) obavijest o dopuštenim i zabranjenim opasnim tvarima mogu biti prenesene putem znakova upozorenja (u elektronskom obliku ili drugačije), pod uvjetom da je čitljiva i istaknuta.

(78 FR 65486, 31. listopada 2013)